

Nottingham Robin Hood Chase Soudeležba prebivalstva Velika Britanija

Urbanisti kažejo vse več zanimanja za pospeševanje soudeležbe prebivalcev pri urbanistični prenovi, zlasti stanovanjskih naselij. Toda učinkovitost soudeležbe se je izkazala kot problematična na področjih z mešano narodnostno sestavo ter večstransko namembnostjo (med seboj pogosto konfliktnih) interesov. Razprava analizira projekt prenove na takšnem področju: krajevno središče Robin Hood Chase na področju St. Ann's v Nottinghamu. Posebna pozornost je bila namenjena opredelitvi različnih interesnih skupin in z njimi povezanih institucij, uporabi lokalnih medijev in družabnih dogodkov pri vključevanju teh skupin v proces urbanističnega načrtovanja, uporabi prilagodljivih modelov ter izdelavi vsem sprejemljive urbanistične strategije prenove področja. Analiza odzivov udeležencev na končni predlog urbanističnega načrta, je pokazala visoko raven zadovoljstva, identificirala pa je tudi smernice za nadaljnji razvoj pristopa in tehnik, ki so bile uporabljene.

Community participation Great Britain Nottingham Robin Hood Chase

Urban designers show increasing interest in promoting community participation in urban regeneration and especially housing regeneration. However, effective participation has proved difficult in multi-ethnic mixed-use areas, with their wide range of different (and often conflicting) interest groups. This paper, presented in case-study form, analyses a project in one such area: the Robin Hood Chase local centre in St. Ann's area of Nottingham. It pays particular attention to the identification of different interest groups and their associated institutions, the use of local media and social events to involve these groups in the urban design process, the use of rearrangeable models in a process of "enquiry by design", and the production of a widely acceptable urban design strategy for the area. Analysis of feedback from participants indicates a high level of satisfaction both with the final physical design proposal and with the process itself; and also identifies directions for further development in the approach and techniques employed.

**Ian BENTLEY
Georgia BUTINA WATSON**

Prenova področja z mešano narodnostno sestavo ter večstransko namembnostjo: primer Robin Hood Chasa

Področje St. Ann's v Nottinghamu, v vzhodnem delu srednje Anglije, je bilo v drugi polovici 19. stoletja prvotno pozidano kot gosto naseljeno območje vrstnih hiš. Ulice so bile urejene v povezano mrežo, z domovi, razporejenimi v sklenjenih nizih, pri čemer so čela hiš gledala na ulico, za hišami pa so bili majhni vrtovi. Trgovski lokali za lokalno oskrbo področja so bili razmeščeni vzdolž ulice St. Ann's Well Road; kot se spominja eden od prebivalcev, je bila St. Ann's Well Road "v celotni dolžini zapolnjena s trgovinami, v eni vrsti navzgor in po drugi strani navzdol".

Že sredi 20. stoletja je bila večina stavb v slabem stanju. Tako so v 60. in 70. letih izvedli na tem področju obsežne rekonstrukcije. V skladu z veljavno prakso v tem obdobju je bila prvotna mreža ulic (opredeljena s stanovanjskimi otoki) nadomeščena z ureditvijo, ki je temeljila na dvoriščih in slepih ulicah, brez jasne ločitve med *spređaj* in *zadaj*. Poleg tega so trgovske zmogljivosti preselili v novo, pešcem namenjeno območje vzdolž ulice Robin Hood Chase, pravokotno na ulico St. Ann's Well Road. Ker pa je St. Ann's Well Road ostala glavna povezava med tem področjem in ostalim delom mesta, je to pomenilo, da so bile trgovine na območju Robin Hood Chase vmeščene na bistveno manj ugodno lokacijo – dejstvo, ki je le še poslabšalo prostorsko povezavo z bližnjim naseljem v samem kraju St. Ann's.

Da trgovine niso nikoli uspevale tako, kot so pričakovali, ni presenetljivo, relativen zaton območja

pa je še poslabšala vztrajna ekonomska recesija v Veliki Britaniji.

Zamenjava prvotne zasnove, ki je bila sestavljena iz stanovanjskih otokov, in z novo ureditvijo s sistemom slepih ulic, je pustila vidne sledove tudi na vitalnosti področja. Novi javni prostori nudijo dosti manj možnosti nadzora iz stanovanj. Prav tako je raven medčloveških odnosov v novih slepih ulicah dosti nižja kot v starih ulicah, predvsem zaradi bistveno zmanjšane prostorske integracije sistema v celoto. Takšen upad nadzora ter priložnosti za neformalne medčloveške odnose je prispeval k velikokrat omenjenemu pomanjkanju občutka varnosti na javnih mestih na vsem področju, ter še posebej v Chasu.

V 80. letih je že bilo razvidno, da so nujne izboljšave v smislu ekonomske obnove, povečanja varnosti in tudi splošnega izboljšanja okolja. Predlogi prenove območja Robin Hood Chase so bili sestavni del programa, imenovanega Nottingham City Challenge, oziroma del britanskega vladnega programa Mestni izziv, od začetka v letu 1991. Do leta 1993, torej kar dve leti, so se odvijali zakulisni pogovori, kar je v lokalni skupnosti povzročilo precej zaskrbljenosti; najbolj vprašanje, kaj, če sploh kaj, se bo v resnici zgodilo v Chasu. Vsestranska zaskrbljenost je še posebej veljala dejstvu, da se predlogi za prenavo izdelujejo in tržijo brez vsakršnega poznavanja skrbi in vrednot krajanov, saj posvetovanj z lokalno skupnostjo ni bilo. Čeprav je takšno stanje mor-

da izviral iz želje mestnega sveta ter programa Mestni izziv, da v ljudeh ne bi vzbudili prevelikih upov, so se do leta 1993 krajan lahko odzivali le na ideje ter vrednote drugih ljudi, namesto da bi sami vzpostavili svoj sistem vrednot, ki naj bi bil vodilo pri procesu prenove oziroma kasnejšemu predlogu.

Ko je Mestni izziv končno razgrnil svoje predloge za Chase na javnem srečanju, ki ga je sklicala krajevna organizacija Sector Forum, je zavrelo. Predlogi so bili zelo slabo sprejeti, zato je Sector Forum zahteval, naj se razpiše natečaj za izbor neodvisnih svetovalcev, ki bi izpeljali proces posvetovanj v imenu krajevne skupnosti. Na natečaju je zmagala Svetovalna služba za urbanistično prenovo z univerze Oxford Brookes (URC – Oxford Brookes University, Urban Regeneration Consultancy), delovanje le-te pa je predmet te razprave.

Glavni cilj procesa posvetovanj v skupnosti je bil pomagati lokalni skupnosti St. Ann's, da artikulira svoje poglede na prihodnost Chasa, ter zagotoviti, da le-te predstavijo v takšni obliki, ki bi imela največji praktični učinek. Da bi cilj dosegli, je bilo potrebno zadostiti trem bistvenim pogojem:

- ustvariti učinkovito povezavo s samo skupnostjo St. Ann's;
- pomagati skupnosti, da artikulira svoje posamezne cilje in vrednote s takšnim izrazoslovjem, ki bi bilo uporabno v procesu prenove;
- posredovati te cilje in vrednote Mestnemu izzivu ter drugim potencialnim agencijam za financiranje in planiranje na način, ki bi imel največji praktičen učinek na končno odločitev glede Chasa.

Skupaj so ti smotri narekovali posebno metodologijo posvetovalnega procesa.

Glede na časovne in finančne omejitve je bilo že od vsega začetka očitno, da dolgotrajen razvoj skupnosti (community development) ne bo mogoč, četudi je bilo pomembno storiti kar največ, da bi se raven skupinske ozaveščenosti dvignila s pomočjo lokalnih

sredstev. Dogovorjeno je bilo, da v pripravljalni fazi določanja skupnih ciljev in vrednot URC vključi v svoje delovanje *obstoječe* lokalne skupine in ključne posameznike. URC namreč ne bi mogel razviti kompleksne mreže. Zato se je naslonil na že vzpostavljene povezave nekaterih uveljavljenih, na lokalno skupnost usmerjenih organizacij. To so bile:

- Tehnična pomoč nottinghamske skupnosti (TANC – Technical aid for Nottingham Communities)
- Akcijska skupina Chase (Chase Action Group)
- Sector Forum
- Center za pomoč in svetovanje iz St. Ann's (St. Ann's Resource and Advice Centre).

Namen posvetovalnega procesa je bil raziskati zamisli čim širšega vzorca skupnosti v St. Ann's. Zato smo se na URC odločili, da pričnemo ločene razprave z različnimi krajevnimi interesnimi skupinami, s čimer bi pridobili bogat nabor (če je mogoče med seboj navzkrižnih), pogledov na to, kaj bi bilo potrebno storiti v Chasu. Zamisli s teh srečanj bi potem združili v nekaj izrazito različnih predlogov za prihodnost Chasa. Razpoložljivi viri so URC omejili na izdelavo treh alternativ, ki bi bile v javni razpravi. Ugotovitve s te razprave naj bi pomagale določiti večinski pogled na posamezne dobre in slabe strani vsake od opcij in takšna informacija naj bi bila osnovno vodilo za izdelavo dveh drugostopenjskih alternativ, pri katerih bi se v največji meri poskušalo opreti na dobre strani in odpraviti ugotovljene slabosti. Ti dve opciji bi potem predložili v nadaljnjo razpravo, katere izsledke bi uporabili za izdelavo končnega predloga. V zadnji fazi javnega posvetovanja bi preverili odnos javnosti do tega predloga; to informacijo bi uporabili za dodelavo končnega načrta.

V razpravah z organizacijo TANC in Akcijsko skupino Chase je bilo določeno, naj URC naveže stike s kar najširšim krogom uporabnikov Chasa. Pri tem so nam pomagali delavci TANC-a in Svetovalnega centra iz St. Ann's ter drugih članov skupnosti v St. Ann's, ki so po-

kazali pripravljenost prevzeti aktivno vlogo v izpeljavi posvetovalnega procesa. Tako je URC lahko posvetil več časa izdelavi svetovalnih pripomočkov za razprave o alternativnih oblikovnih konceptih.

Da bi zagotovili široko in pestro udeležbo na vseh javnih razpravah, so delavci TANC-a in Svetovalnega centra iz St. Ann's izvedli intenziven program oglaševanja:

- neposredno so kontaktirali vse ustrezne skupine iz podatkovne baze Sector Foruma,
- poslali so letake 1800 krajevnim gospodinjstvom,
- objavili so oglase v krajevni tiskini ter na krajevnem radiu.

Bistveno vodilo množične udeležbe je bilo tudi določanje kraja in časa dogodkov.

Kraj, določen za potek dogodkov, je moral izpolnjevati naslednje zahteve:

1. moral je biti v samem Chasu, da je bil s tem kar najbolj dostopen vsakodnevni uporabnik tega prostora,
2. imeti je moral kapacitete za 60 - 100 ljudi.

Ker ustreznega prostora v kraju ni bilo, smo najeli šotor in ga postavili na mestnem trgu. To je imelo za dosego naših ciljev tudi druge prednosti:

- šotor izstopa iz svoje okolice s "praznično atmosfero" ter tako dramatičira dejstvo, da se odvija pomemben dogodek,
- s tem, da ne pripada nobeni od že obstoječih organizacij, lahko šotor demonstrira neodvisnost dogodka od (na primer) Mestnega sveta, s čimer se poudari njegov značaj družbeno vodene procesa.

Da bi pritegnili čim večje število udeležencev, je bil za dan dogodka določen tržni dan, ko se na Chasu zbere največ ljudi. Dogodek je bil načrtovan dvakrat: prvič od 11h do 13h, ko se zbirajo nakupovalci, ter drugič od 19h do 21h za tiste, ki so čez dan v službah.

Večina prejšnjih razprav o Chasu se je osredotočala na prisotne

probleme ter negativne vidike. Da bi spodbudili plodno serijo razprav v teh dogodkih, je bilo odločilnega pomena promovirati bolj pozitivno usmerjeni miselni okvir. Zato smo se odločili za otvoritev the dogodkov v prazničnem vzdušju, s torto v obliki samega Chasa, baloni ipd. Želeli smo ustvariti živahno, pozitivno, zabavno vzdušje, v katerem ljudje začutijo sposobnost "pozitivne kreacije", in nikakor ne vzdušja mrkega "reševanja problemov".

Pri URC smo iz izkušenj vedeli, da so razprave o fizičnem načrtovanju najboljše potekale ob modelih (maketah) v velikem merilu, sestavljenih iz elementov, ki jih je mogoče fizično predstavljati, npr. ko želijo udeleženci preskusiti drugačne rešitve. Ker smo pričakovali veliko število udeležencev, so morali biti modeli dovolj veliki za skupine največ devetih ljudi (po naših izkušnjah večje skupine težijo k temu, da se razdelijo na več manjših podskupin, kar močno otežuje spremljanje diskusije). Zato smo izdelali modele v merilu 1:250, da so bili dovolj obsežni in vključevali Chase in neposredno okolico. Namen merila in obsega je bil pomagati udeležencem pri orientaciji. Prav tako so modeli morali biti postavljeni geografsko pravilno, da bi lahko iz šotora pokazali na ustrezne dejanske značilnosti okolice.

Razprava o splošnih temah je po naših izkušnjah najboljše organizirana okrog razstavnih panojev, ki vsebujejo več primerljivih podob, izbranih iz različnih virov. Uporaba različnih virov je pomembna, ker pomaga udeležencem, da se osredotočijo na širšo temo, ne da bi jih njihove reakcije na to ali ono značilnost posamezne podobe zavedle na stranski tir.

Najbolje je, če se ugotovitve iz razprav o modelih ter o splošnih temah zabeleži na različna načina. V primeru modelov naprimer so razprave bolj omejene narave ter jih je mogoče zabeležiti s pomočjo vprašalnikov, pri splošnejših temah pa je najbolje, če jih spremlja animator, ki beleži ključne besede,

kot se pojavljajo v razpravi, ter na koncu vsake razprave zaprosi udeležence, naj sestavijo prednostno lestvico le-teh.

Potem ko smo razjasnili, katera so temeljna načela posameznih metod in tehnik, ki se uporabljajo v procesu posvetovanja, si oglejmo potek projekta v praksi.

V začetno razpravo s krajevnimi interesnimi skupinami smo v dveh dneh uspeli vključiti dvanajst skupin. Več ni bilo mogoče. Posamezne skupine so se udeležile razprav v naslednjem vrstnem redu:

- upravni odbor skupine TANC
- osebje Skupine za pomoč in svetovanje iz St. Ann's
- delavci Centra za mladino in razvoj METRA
- osebje Zatočišča za brezdomce
- Akcijska skupina Chase
- člani Skupnosti stanovalcev Robin Hood Chasa
- Sector Forum / Skupina za sosedsko pomoč
- gospod Ron Collett (duhovnik baptistične cerkve in član odbora programa Mestni izziv)
- krajevni trgovci
- projektni vodja Mestnega izziva
- uradniki Mestnega sveta in Mestnega izziva
- okrajni mestni svetnik

Razprave so bile sprva zasnovane splošno, tako da so udeleženci lahko govorili o temah, ki so se jim zdele pomembne, torej brez vsiljenega dnevnega reda. Postopno so se pokazale očitne sorodnosti in razlike v pogledih in te smo zavestno beležili kot izhodišča za razpravo v naslednji seriji srečanj z namenom, da se preveri, v kolikšni meri tvorijo sistematični vzorec, ki bi ga bilo mogoče uporabiti kot temelj za izdelavo različnih opcij prihodnosti Chasa. URC je imel pripravljen tudi dodaten seznam tem, temelječ na preteklih izkušnjah, ki jih je vključeval v razpravo, če se niso spontano pojavile same.

Nastali seznam tem:

• *Priložnosti*

- ustvarjanje prostih delovnih mest v vseh fazah projekta

- šolanje nekvalificiranih, polkvalificiranih ter nezaposlenih ljudi iz različnih krajevnih skupin
- omogočiti *aktivno* uporabo ulice Chase ves dan in med šolskimi počitnicami
- priložnost za gospodarski razcvet lokalnih podjetij

• *Grožnje*

- vzbujanje lažnih upov
- umazanija, hrup in motnje med procesom gradnje
- nevarnost za otroke in mimo-idoče
- povečan promet, ki bi ga povzročil razvoj
- grda / neprijazna / neprimerna podoba

Izdelali smo podrobne zapisnike vsake razprave. Ključne točke razprav so kasneje skupaj z rezultati predhodnega TANC-ovega posvetovalnega udejstvovanja tvorile osnovo analize skupnih stališč in razhajanj v pogledih znotraj skupnosti St. Ann's glede obnove Chasa.

V celoti gledano je proces potekal dobro, saj kasneje nismo odkrili večje pomanjkljivosti v seznamu tem, pripravljenih za razpravo. Po drugi strani pa so bile iz začetnih razprav izpuščene nekatere skupine s specifičnimi problemi, kot na primer duševni bolniki v socialni oskrbi. Sodelovanje z "uradnimi" telesi, kot so na primer krajevni urad za socialno skrbstvo, policija, urad za pogojno izpuščene kaznjence, bi bilo lahko v pomoč. Vendar pa bi nas takšne zveze v oči nekaterih krajanov ožigosale za "uradnike". V takšnih razmerah je potrebno vzpostaviti ravnotežje med izgubo zaupanja ljudi na eni strani ter izgubo zaupanja pri lokalnih oblasteh, ki bi našo dejavnost videli kot grožnjo. Danes menimo, da smo bili dejansko neka-ko preveč "proti - uradniški"; in da je to povzročilo premajhno zanimanje možnih "uradnih" financirjev v izvedbeni fazi projekta.

Vendarle so nam začetne razprave v skupinah pomagale zelo uspešno izdelati tri alternativne strateške možnosti za prihodnost Chasa. V grobem so bile to sledeče tri opcije:

Koncept "Chase je naš"

V tem primeru so problemi Chasa videni predvsem socialno. Tudi rešitev mora temeljiti predvsem na socialnih osnovah, na primer z ohranitvijo in krepitvijo vseh družbenih objektov in socialne mreže med njimi. V celoti vzeto je bil podarek v tem konceptu namenjen pospeševanju občutka "skupne" lastnine Chasa.

"Konsolidacijski" koncept

V tem konceptu je prevladalo prepričanje, da so problemi Chasa tako ekonomski kot socialni. Ljudje so čutili nujnost, da se trgovske aktivnosti iz okolice St. Ann's preselijo v center, in so odobraval nove objekte, kot npr. veleblagovnico. Vendar niso želeli, da bi njena lokacija uničila obstoječe dejavnosti ali ogrozila obstoj podjetij, ki bi potem potrebovala kakšno dodatno podporo.

Koncept "komercialne rešitve"

Ta koncept so zastopali predvsem predstavniki Mestnega izziva, krajevni prebivalci pa ne. Problemi Chasa naj bi bili predvsem ekonomski. Da bi območje pravilno zaživel v komercialnem smislu in da bi ljudem ponudili uspešno osnovo razvoja, bi bilo potrebno zgraditi veleblagovnico. Lokacija le-te bi morala biti določena na strogo komercialnih načelih. Če bi s tem uničili obstoječo mrežo družbenih dejavnosti, bi bilo to pač obžalovanja vredno. Dejavnosti bi morali preseliti. V slučaju nasprotovanj pa bi družbena primernost njihove lokacije, v primerjavi z nujnostjo komercialne oživitve okrožja, manj pomembna.

Te tri opcije so bile okvir razgovorov na delavnicah v prvem krogu javnih srečanj. Te so zelo uspešno aktivirale veliko število ljudi. Odprta zasnova šotora z ljudmi, ki so

ves čas hodili skozi, je otežila točen izračun števila udeležencev. Po naših ocenah je okoli 300 ljudi pokazalo dovolj zanimanja, da so prišli in videli, kaj se dogaja. Od teh jih je bilo 123 dovolj zainteresiranih, da so izpolnili vprašalnike (včasih nanašajoče se na več opcij, včasih le na njim ustrezno shemo) in izbrali njim najljubšo opcijo. 83 ljudi je "glasovalo" za koncept "Chase je naš", 81 za "Konsolidacijo" in 72 za "Komerzialne rešitve".

V celoti smo prejeli formalni odgovor od 123 oseb, kar predstavlja odzivno stopnjo 8.2% predstavnikov gospodinjstev, ki so bila vnaprej obveščena s pomočjo letakov.

Ker je bil prvi krog javnih razgovorov izveden ob zaključku šolskega semestra, se je zdelo Akcijski skupini Chase potrebno, da se še posebej posvetuje s krajevno mladino o tem, kaj bi le-ti želeli, da se zgodi ob prenovi Chasa. Ugodna priložnost za takšno posvetovanje je bil dogodek "Ulične igre St. Ann's", ki ga je organiziral krajevni animator. Dogodek je imel izvrstne možnosti, da pritegne dosti krajevnih otrok, saj je bil na odprtem neposredni bližini Chasa.

Člani Akcijske skupine so se udeležili dogodka in namestili tri konzultacijske modele na strateško točko poleg napihnjenega gradu. Ob uporabi modelov so člani Akcijske skupine razložili, kaj je bilo že storjenega v povezavi s prenovo Chasa, in navzočo mladino povprašali o tem, kako je bil do sedaj uporablján odprti prostor ter o njihovih zamislih, kaj bi lahko izboljšali na tem prostoru in na igrišču. Oblika tega dogodka je tudi omogočila članom Akcijske skupine, da so se neobvezno pomešali med mlade in dobili dodatne informacije o odzivih na te teme.

Ugotovitve s tega srečanja so bile v neprecenljivo pomoč svetovalni ekipi pri razumevanju, kako so otroci do sedaj uporabljali javne prostore na tem področju ter kakšne objekte in zmogljivosti si še

posebej želijo mlajši ljudje. Verjetno bi bilo koristno stopiti v stik tudi z drugimi skupinami ljudi z omejeno možnostjo gibanja, kot so društva invalidov in tako dalje: v našem prihodnjem delu bomo temu posvetili večino svojega časa. Odzivi s teh prvih srečanj so razkrili kompleksno situacijo. Shema "komercialne rešitve" na splošno ni bila dobro sprejeta, kar ni presenetljivo glede na razpoložene na naših začetnih razpravah. Vendar ni nobene očitne razlike glede sprejemljivosti drugih dveh predlogov; krajanji so prispevali tudi nekaj povsem novih zamisli. Odziv nam je pomagal videti, katere poteze pri vsaki shemi so bile ljudem všeč in katere ne. Vendar še vedno ni bilo mogoče izdelati samo enega predloga prihodnosti Chasa, saj so se (kot vedno!) stvari, ki so bile posameznikom všeč, včasih medsebojno izključevale. To je bil razlog, da smo javno razpravo v drugem krogu zožili na dve "sestavljene" shemi, z namenom da bi raziskali različne načine kombiniranja najbolj priljubljenih zamisli.

Udeležba krajanov na drugem javnem srečanju je bila še boljša kot na prvem, najbolj verjetno ker se je razvedelo o uspehu prve stopnje in ker sta to zanimanje zaznala lokalni radio in televizija, ki sta nato predvajala obvestila o drugem srečanju že dan pred in pa na dan dogodka. Rezultat te visoke stopnje zanimanja je bilo 265 izpolnjenih vprašalnikov z oceno te ali one sheme. Skupaj se je formalno odzvalo 160 ljudi. To predstavlja 10.7% vseh gospodinjstev, ki so bila obveščena s pomočjo letakov in v primerjavi s prvim srečanjem 30% porast števila ljudi, ki so se odzvali.

V celoti gledano je odziv na tem srečanju pokazal, da sta bili obe shemi ljudem všeč, lahko pa smo že zaznali vzorce različnih vidikov, ki so bili še posebej priljubljeni pri vsaki od shem in ki bi jih potencialno bilo mogoče sestaviti v končno shemo.

To smo ponovno razvili v obliki velikega modela z zelo jasnimi

osnovnimi dejstvi, to je razlago treh faktorjev za vsak element na shemi:

- zakaj stoji na določeni lokaciji
- odstotek ljudi, ki so predhodno podali ugodno mnenje o objektu
- odstotek tistih, ki so ugodno ocenili predlagano lokacijo

Na primer:

• **Policijska postaja**

Stati mora na ulici St. Ann's Well Road, ker to omogoča ustrezen dostop do vsega področja. 96% ljudi jo hoče. 87% ljudi odobrava lokacijo, ki smo jo predlagali.

• **Ordinacija**

Ta je potrebna, ker določeno število zdravnikov iz zdravstvenega doma želi odpreti zasebno prakso. 76% ljudi meni, da je razmišljanje o odprtju nove ordinacije dobro. Mnogi želijo, da bi bila bližje avtobusni postaji, zdravstvenemu domu in lekarni, toda lokacija, ki smo jo predlagali, je bila najbližja mogoča.

Morda je zaradi široko razširjenega občutka v skupnosti, da sta bila prejšnja kroga javnih srečanj zanimiva in uspešna, ter zaradi nadaljnega zanimanja medijev še več ljudi prišlo na zadnje zasedanje, ki se je odvijalo na prostem, na mestnem trgu pred Centrom za pomoč in svetovanje iz St. Ann's. 254 ljudi je izpolnilo zadnje vprašalnike, kar je predstavljalo 59% porast stopnje odziva glede na drugo javno srečanje.

Od 254 udeležencev jih je 91% izjavilo, da so zadovoljni s shemo, četudi jih je 11% dodalo predloge za nadaljnje izboljšave. Le 9% udeležencev je izjavilo, da niso zadovoljni, a celo med njimi je bilo 35% takih, ki so bili nezadovoljni le z določenimi značilnostmi sheme, ki bi jih bilo mogoče zlahka popraviti.

Zaradi visoke ravni zadovoljstva, izraženega na zadnjem javnem srečanju, smo prišli do zaključka, da je to shema, ki bi morala biti urednišena z majhnimi modifikacijami in dodatki, ki bi upoštevali odzive z zadnjega srečanja. URC je svoje delo zaključil z izdelavo glavnega na-

črta za skupnost, ki je vključil te popravke, in se povezal z Akcijsko skupino Chase pri izdelavi strategije za izvedbo tega načrta.

Končno, kaj so bili uspehi in kaj neuspehi konzultacijskega procesa v celoti? Razgovori s člani krajevnih organizacij in predstavniki TANC-a, ki so sedaj sodelovali pri izvedbi, so razkrili tako dobre kot slabe strani.

Dobra novica je predvsem dejstvo, da je proces dejansko proizvedel shemo, ki je požela visoko stopnjo odobranja v celem spektru skupnosti, da se izkazuje kot katalizator dejanskega procesa sprememb na ozemlju in da je to bilo doseženo za samo 5000 funtov (1.000.000 SIT, prip. ur.). Vendar pa pri izvedbenem procesu prihaja do večjih težav, kot bi bilo potrebno, večinoma zato, ker je bilo sorazmerno malo dialoga z "oblastniki", ki sheme niso v resnici sprejeli "za svojo". Pomanjkanje dialoga je prispevalo tudi k temu, da smo prezrli številne tehnične omejitve v izvedbi, ki čeprav jih je mogoče premagati, bi morale biti bolje integrirane v pristop že v zgodnejši fazi.

Morda je najpomembnejši poduk, ki smo ga bili deležni, da je vsaj v Veliki Britaniji še vedno treba presegati vzajemno nezaupanje med uradnimi telesi in profesionalci na eni ter krajevnimi interesnimi skupinami na drugi strani, in to v dosti globljem pomenu, kot ga predstavlja skrb za tehnike družbenega angažiranja. Po naših sedanjih izkušnjah se mora svetovna služba postaviti na stran krajevnih skupin, da si tako zagotovi njihovo resnično zavzetost. Tega se je treba zavedati že v začetku vsakega konzultacijskega procesa in se o posledicah le-tega pogovoriti z vsemi stranmi; tako v končnem poteku akcije, če že bo kdo odtujen, do tega vsaj ne bo prišlo ponevedoma.

Prof. Ian Bentley, arhitekt, prof. dr. Georgia Butina Watson, predstojnika Joint Centre for Urban Design, Oxford Brookes University, Oxford, Velika Britanija